

Govor člana Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Lazara Prodanovića na nacionalnom seminaru na temu "Borba protiv netolerancije i diskriminacije kroz borbu protiv govora mržnje: uloga parlamentaraca"

Sarajevo, 15. prosinac 2016.

"Uvažene članice i članovi parlamenata, uvažene ekselencije, dame i gospodo,

Čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti Vas u ime Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH.

Bosna i Hercegovina je ratifikujući i primjenjući najvažnije međunarodne konvencije, napredovala na planu zaštite ljudskih prava, ali je činjenica da još uvijek imamo problem sa razvojem tolerancije i zaštite društva od diskriminacije i različitih ekstremizama. Stoga se, Bosna i Hercegovina, pored dosljednje primjene pravnih propisa i međunarodnih konvencija, mora posvetiti sistemskoj prevenciji svih oblika diskriminacije, kao i efikasnoj primjeni sankcija prema onima koji krše prava građana.

U kontekstu izrade zakonskog okvira za zabranu i kažnjavanje govora mržnje potrebno je sagledati opšte načelo slobode izražavanja na kojem počiva svako demokratsko pluralističko društvo, a koje je osigurano brojnim međunarodnim i domaćim dokumentima. Potrebno razlikovati dozvoljen od nedozvoljenog načina izražavanja, a pravo na slobodu izražavanja svakako isključuje onu vrstu izražavanja koje potiče mržnju te može kršiti ili negirati prava drugih.

Govor mržnje je upravo takav oblik zabranjenog izražavanja. **Stoga je radi zaštite zaštite drugih prava i sloboda moguće i potrebno pravo na slobodu**

izražavanja ograničiti, međutim, isključivo razmjerno potrebama za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Kada je riječ o govoru mržnje, nedopustivo je pozivati se na pravo na slobodu izražavanja, budući da on počiva na netoleranciji, diskriminaciji i kršenju drugih prava.

Današnje zakonodavstvo Evropske unije također prepoznaje govor mržnje kao oblik diskriminatornog ponašanja te ga kao takvog inkriminira i zabranjuje.

Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH je uočila značaj ove teme, te je organizirala tematsku sjednicu o slobodi izražavanja i slobodi medija, kao rezultat opredjeljenja Zajedničke komisije da osigura da Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, preuzme punu odgovornost za osiguravanje poštivanja, zaštite, ostvarivanja i promocije ljudskih prava od strane svih nadležnih institucija vlasti.

Za sve one koji nisu imali prilike da se upoznaju sa djelovanjem Zajedničke komisije za ljudska prava u ovom mandatu naglasit ću da je ova komisija već organizovala niz tematskih sjednica sa fokusom na posebna prava i slobode, ali i dvije godišnje konferencije sa ciljem parlamentarnog nadzora u oblasti ljudskih prava.

Cilj svih ovih događaja je da se osigura rasprava o najbitnijim pitanjima iz oblasti ljudskih prava i osnovnih sloboda tamo gdje se donose najbitnije odluke, a na državnom nivou, to je u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Zajednička komisija smatra da je rasprava između članova Parlamentarne skupštine BiH i profesionalaca i profesionalki iz oblasti ljudskih prava od velike važnosti kako bi se zajednički pronašla ključna rješenja za izazove u brojnim oblastima.

Mi smo također osigurali da se sa zaključcima sa svih sjednica Zajedničke komisije upoznaju oba doma, ali smo preuzeli obavezu aktivnog praćenja provođenja naših zaključaka.

Tokom **Druge godišnje konferencije o stanju ljudskih prava i sloboda u Bosni i Hercegovini** koja je održana u martu ove godine u Mostaru, Zajednička komisija za ljudska prava sa posebnom pažnjom je razmatrala pitanje slobode izražavanja i slobode medija.

U toku ove konferencije imali smo priliku da čujemo predstavljanje stanja u ovoj oblasti od strane Regulatorne agencije za komunikacije BiH, Vijeća za štampu BiH i Udruženja BH novinara i zadovoljstvo nam je što ćemo danas s njima, ali i sa svima vama nastaviti diskusiju o svim izazovima u ovoj oblasti. Glavni zaključak tokom konferencije je bio da je potrebno sagledati detaljnije stanje u ovoj oblasti.

Naš cilj je da sagledamo prvenstveno izazove iz ugla ljudskih prava. Brojni međunarodni dokumenti u oblasti ljudskih prava definišu elemente slobode izražavanja i slobode medija. Neki od tih dokumenata su sastavni dio Ustava BiH, ali i ustava entiteta, Brčko distrikta i kantona u FBiH.

Ključni izazovi koje je ova Zajednička komisija već prepoznala su:

- **Negativno institucionalno i političko okruženje za puno uživanje slobode izražavanja;**
- **Finansijska nestabilnost RTV servisa;**
- **Pojave političkog pritiska i zastrašivanja novinara;**
- **Netransparentnost vlasništva nad medijima;**
- **Pojave ograničavanja slobode izražavanja preko interneta.**

Zajednička komisija je preuzela obavezu parlamentarnog nadzora u oblasti slobode izražavanja i slobode medija.

U Izveštaju Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine u 2016. godini, navedeno je da je:

- Zabilježen je **određen nivo pripremljenosti** u oblasti slobode izražavanja. Međutim nije postignut napredak u ovoj oblasti kao ni

napredak u ispunjavanju preporuka od prošle godine. Nije riješeno pitanje finansijske stabilnosti sistema javnog RTV servisa. Tokom izvještajnog perioda nastavljeni su politički pritisci i zastrašivanja novinara kao i fizički i verbalni napadi, ali za to nisu pokrenute odgovarajuće sudske mjere. Nije bilo pokušaja da se riješi nedostatak transparentnosti vlasništva nad medijima.

- U narednom periodu Bosna i Hercegovina treba uraditi sljedeće:
 - osigurati dovoljnu zaštitu novinara i odgovarajuću primjenu propisa kao odgovor na slučajeve prijetnji novinarima;
 - završiti reformu javnog RTV sistema, osigurati finansiranje javnih emitera, uskladiti relevantne entitetske propise iz oblasti emitiranja sa zakonom na državnom nivou, i osigurati političku neutralnost upravnih odbora;
 - usvojiti odgovarajuće zakonodavstvo o transparentnosti vlasništva nad medijima, uključujući i medije koji se objavljuju na internetu.
- Nastavljen je politički i finansijski pritisak na medije. Još uvijek se prijavljuju predmeti koji se uglavnom odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete.

To su sve pitanja koja nas čekaju u narednoj godini, a koja ćemo nadam se uspjeti i realizirati. (kraj)